

homokasztalt kizárólag mintázásra használjuk és ne használjuk egyúttal homoktartó edénynek is. (Sandmodelliertisch, Sandkasten.) Utóbbi célnak megfelel egy közönséges faláda is. Természetesen célszerű, ha horganybádoggal béleljük ki. Ilyenformán mintázóasztalnak dobogót, régi táblát, sőt közönséges asztalt is használhatunk. A mintázóasztalra 1 cm magas keretet erősítünk. Az alsó fokon legcélszerűbb az 1.60 x 1.20 m-es méret; a felső fokon az 1.60 x 2 m-es méret legyen a felső határ, mert ennél szélesebb asztalon nem lehet kényelmesen dolgozni. Mintázásra legalkalmasabb a kevés agyagot tartalmazó finomszemcséjű homok. A mintázás ráépítéssel történik (ezért jobb a külön homokláda). A munkát az 1 cm vastag völgyfenék (Talsohle) felrakásával kezdjük meg. Ezen van a domborzat legmélyebb pontja. A helyek pontos meghatározása vagy a keretre erősített hálózattal történik, vagy — ami célszerűbb — egy balról jobbra centiméterekre beosztott rúddal, amelyet az alulról felfelé ugyancsak centiméterekre beosztott kereten mozgatunk. A domborzat pontjainak relatív magasságát a homokba dugható megfelelő hosszúságú pálcikákkal jelöljük ki. A felépítést vagy szintvonalak segítségével, vagy magassági pontok segítségével végezzük. Az utóbbi célszerűbb, különösen kisebb méreteknél. A magasságok torzítását nem szabad túlzásba vinni. (1:25000 méretnél elég 2.5-szeres torzítás.) Semmiesetre sem szabad a torzítást annyira fokozni, hogy a középhegység alpesi tájnak tűnjék fel. A nyers domborzat kiképzése után következik a felület elsímítése, a színek felrakása, a folyók vasutak, utak megjelölése. A méretnek megfelelő kis épületeket is helyezünk el. Az erdőt zuzmóval, vagy mohával ábrázoljuk. Egyes fákat szivacsból készítünk. — A továbbiakban a cikk a homokasztalnak az iskolában való felhasználásáról beszél. Az alsóbb fokon a valóságból a homokkal való plasztikus ábrázoláson át megyünk a térképre. A magasabb fokon a menet sorrendje fordított. Hogy milyen nagy nevelőértéke van annak, ha a térképről a homokasztalon megmintáztatjuk a tájat, azt nem lehet eléggé hangsúlyozni. A térképolvasás és a terepábrázolás párhuzamosan halad. A homokasztalnak nagy hasznát látjuk a terepjátékoknál és terepgyakorlatoknál is.

A folyóiratban megjelent további cikkek: »A kézimunkatanítás viszonya az iparhoz és a mindennapi élet követelményeihez«, »Munka-e a játék?«, »Fizikai megismerések kialakítása a népiskolában« (emelő, csiga, a levegő nyomása, súlya; tanulókisérletekről); egy cikk arról szól, hogyan lehet olcsón egy iskolai szinpadot készíteni. Ezekon kívül több cikk foglalkozik a kézimunka köréből vett anyaggal. (km)

Pedagógiai szeminárium f. évi 7. számában *dr. Pásztor József: Az iskola a nemzeti összefogás eszköze, Koppány (Kutsera) István: Szociális kötelelességeink a gyermek, az ifjúság iránt* címen értekeznek. *Dr. Zuckermann Ferenc: Az iskolaegészségügy kézikönyve* c. folytatólagos nagyobb tanulmányát fejezi be, mely az iskolai higiéniával kapcsolatban sok tanulságot és az orvos szerző nagy pedagógiai felkészültségét mutató metodikai elvet is felszínre hozott. A tanulmány elsősorban az igazgatóknak igen értékes tanulságokat nyújt. *Sterioné Szilvay Kató: Trianoni alap gondolatú*

(*tárgykör*) vizsgaterv-e a középiskolák első két osztályában is felhasználható. Igen hatásos alkotás a trianoni szerencsétlenség megéreztetésére; kitűnő példa a metodikai koncentrációra. Kisebb közlemények közül kiemeljük dr. Sárközi (Schmidl) Sándor beszámolóját Nemesné Müller Márta Családi Iskolájának, továbbá dr. Domokos Lászlóné Uj Iskolájának és a Székesfővárosi Háztartási Továbbképző Tanfolyamnak az elmúlt tanév végén rendezett kiállításairól közölt ismertetést. Ugyancsak itt emlékezik meg az Országos Tanoncügyi kiállításról is. A kiállítások a cselekedtető oktatás szellemében a gyermeklélektani és a gyermekfejlesztési elvek figyelembevételével a tanulók aktív munkáit mutatták be. Csupa élmény, alkotás, melyek a tanulók lelkén át a való életből fakadnak. A Pedagógiai szeminárium lüktető friss szellemével a modern pedagógiai gondolatokat propagálja. (kd)

„*Deutsche Mädchenbildung*“ — a német felsőbb leányiskolák folyóirata, — 1934. évi 6. füzetében részletesen foglalkozik a külföldön élő németek kulturális helyzetével. Különösen kiemeli a nők szerepét a külföldi (köztük a Magyarországon élő) németek nyelvének, német nemzeti öntudatának, a német kulturával való kapcsolatának fönntartásában. Ismerteti a Németországban létesített szervezeteket, melyek részint ilyen irányban képzett emberek kiküldésével, részint pénzbeli segítséggel, részint csereakciók (gyermek, diák stb.) lebonyolításával igyekeznek a külföldi németek segítségére sietni. — A folyóirat a továbbiakban a világ minden részében létesített ilyen szervezetek munkájára vonatkozó különféle jelentéseket közöl. Az olvasó sok hasznos tanulságot meríthet a cikkekből. Megtanulhatja, mit kell tennie a magyar nemzetnek is külföldön élő testvéreinek a magyarság számára való megmentésére, de megtanulhatja azt is, mily nagy szükség van a hazai magyarság erősítésére, ha nem akarjuk, hogy a germán áradat elsöpörhessen.

»*Die Neue Deutsche Schule*« 1934. évi 8. évf. 9. számának is minden cikkét a nemzetiszocialista-gondolat hatja át. A magyar nevelő szempontjából érdeklődésre tarthat számot: Ringhausen »*Revolution und Erziehung*«, továbbá Adams »*Die Leibesübung*« c. cikke. Igen értékes és tanulságos Eickhoff »*Ein Versuch völkischer Unterrichtsgestaltung: Der Rheinraum*« c. tanulmánya. Földrajztanáraink sok hasznos útmutatást találhatnak benne Magyarország egyes vidékeinek tárgyalására. (tvmi)

Országos Polgári Iskolai Tanáregyesületi Közlöny 1934. évi szeptember havi 1. száma vezető cikkében *Havas István*, a Tanáregyesület elnökét, székesfővárosi polgári iskolai szakfelügyelőt búcsúztatja, ki 40 évi, érdekekben gazdag tanügyi szolgálat után vonult nyugalomba. A cikk írója hűen rajzolja meg a poétalelkű jeles férfiú egyéniségét, ki sok kiválósága mellett valóban igazi nevelő-egyéniesség is volt, mert szerette hivatását és szerette a gyermeket.

A folyóirat második cikkében *Havas István* a Fináczy Ernő és Kornis Gyula közreműködésével Kemény Ferenc szerkesztésében megjelent teljes *Magyar pedagógiai lexikont* ismerteti. A cikk írója a lexikonnak főleg iro-